

Prečišćeni tekst Odluke o načinu procjenjivanja aktive društava za osiguranje obuhvata sljedeće propise:

1. Odluka o načinu procjenjivanja aktive društava za osiguranje ("Službeni list Crne Gore", br. 077/10 od 28.12.2010),
2. Odluka o dopuni Odluke o načinu procjenjivanja aktive društava za osiguranje ("Službeni list Crne Gore", br. 024/11 od 13.05.2011),
3. Odluka o izmjenama Odluke o načinu procjenjivanja aktive društava za osiguranje ("Službeni list Crne Gore", br. 006/13 od 31.01.2013),
4. Odluka o izmjenama Odluke o načinu procjenjivanja aktive društava za osiguranje ("Službeni list Crne Gore", br. 054/21 od 28.05.2021), u kojima je naznačen njihov dan stupanja na snagu.

ODLUKA

O NAČINU PROCJENJIVANJA AKTIVE DRUŠTAVA ZA OSIGURANJE

("Službeni list Crne Gore", br. 077/10 od 28.12.2010, 024/11 od 13.05.2011, 006/13 od 31.01.2013, 054/21 od 28.05.2021)

I OPŠTE ODREDBE

Član 1

Ovom odlukom utvrđuje se način procjenjivanja finansijskih ulaganja i potraživanja društva za osiguranje.

Član 2

Društvo za osiguranje (u daljem tekstu: društvo) je dužno da redovno procjenjuje aktivu iz člana 1 ove odluke, u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo i revizija, Međunarodnim računovodstvenim standardima i ovom odlukom.

Aktiva koja nije navedena u ovoj odluci procjenjivaće se na način propisan zakonom kojim se reguliše računovodstvo i revizija i Međunarodnim računovodstvenim standardima.

Član 3

Društvo je dužno da o stanju i procjeni aktive iz člana 2 ove odluke izvještava Agenciju za nadzor osiguranja (u daljem tekstu: Agencija).

Izvještaji iz stava 1 ovog člana dostavljaju se na obrascima koji su priloženi uz ovu odluku i čine njen sastavni dio.

Definicije

Član 4

U smislu ove odluke:

- povezanim licima smatraju se lica utvrđena članom 24 Zakona o osiguranju;
- jednim dužnikom smatraju se sva povezana lica čiji su stepen ili način povezanosti takvi da predstavljaju jedinstveni rizik;
- pravnim poslom zaključenim pod netržišnim uslovima smatra se posao koji je za društvo za osiguranje nepovoljniji od posla zaključenog pod redovnim tržišnim uslovima;
- metodom efektivne kamatne stope smatra se metoda obračuna amortizovanog troška finansijske imovine ili finansijske obaveze (ili grupe finansijske imovine ili finansijskih obaveza) i raspoređivanja prihoda od kamata ili rashoda od kamata tokom određenog perioda;
- efektivnom kamatnom stopom smatra se kamatna stopa koja tačno diskontuje procijenjena buduća novčana plaćanja ili prilive kroz očekivani vijek trajanja finansijskog instrumenta ili, gdje je to moguće, kraćeg perioda, do neto knjigovodstvenog iznosa finansijske imovine ili finansijske obaveze;
- amortizovanim troškom smatra se trošak finansijske imovine, tj. iznos po kojem se finansijska imovina početno mjeri, umanjen za iznos otplate glavnice i uvećan za iznos kumulativnog otpisa primjenom metode efektivne kamatne stope za svaku razliku između početnog iznosa i iznosa dospjeća;
- fer vrijednost je iznos s kojim je moguće zamijeniti imovinu ili podmiriti dug među dobro obaviještenim i voljnim strankama u promišljenom poslu.

Metode i kriterijumi procjenjivanja aktive društva za osiguranje

Član 5

Društvo je dužno da o procjenjivanju svoje aktive donese pravilnik i računovodstvene politike, koji treba da sadrži sve metode i kriterijume utvrđene ovom odlukom.

Pravilnik iz stava 1 ovog člana, kao i sve njegove izmjene i dopune, dostavlja se Agenciji.

II NAČIN PROCJENJIVANJA FINANSIJSKE IMOVINE

Raspoređivanje finansijske imovine

Član 6

Finansijskom imovinom smatraće se finansijska ulaganja čiju je nabavnu vrijednost moguće pouzdano izmjeriti i za koja je vjerovatno da će donositi prihod.

Izvori iz kojih se ulaže finansijska imovina mogu biti:

- sredstava matematičkih rezervi,
- sredstva ostalih tehničkih rezervi ili
- sredstava kapitala.

Društvo je dužno da finansijsku imovinu procjenjuje i vrednuje u skladu sa MRS 39.

Kod početnog priznavanja finansijska imovina priznaje se po fer vrijednosti, bilo uvažavanjem datuma trgovanja ili uvažavanjem datuma izvršenja, i s obzirom na namjenu, prema MRS 39, raspoređuje se u sljedeće grupe:

1. finansijska ulaganja za trgovanje;
2. finansijska ulaganja koja se drže do dospelosti;
3. finansijska ulaganja u depozite i potraživanja;
4. finansijska imovina raspoloživa za prodaju.

Finansijska ulaganja za trgovanje

Član 7

Finansijska ulaganja za trgovanje su finansijska imovina koja ispunjava bilo koji od sljedećih uslova:

- a) ako je razvrstana kao imovina namijenjena za trgovanje, pod uslovom da je:
 - stečena ili preuzeta sa svrhom prodaje ili ponovne kupovine u roku kraćem od 12 mjeseci, ili ako je donijeta odluka Uprave o takvom rasporedu ili
 - dio portfelja priznatih finansijskih instrumenata koji se vode zajedno i za koje postoje dokazi o nedavnom kratkoročnom donošenju dobiti.
- b) ako za nju postoji aktivno tržište ili ako je njenu vrijednost moguće pouzdano izmjeriti, ili bilo koja druga finansijska imovina utvrđena po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka na početku i koju je kao takvu definisala Uprava osiguravajućeg društva;
- c) ako je izvedeni instrument (osim izvedenog instrumenta koji je unaprijed određen i faktički je instrument za osiguranje od rizika).

Društvo može u ostalu finansijsku imovinu, koju je odredilo da će je mjeriti po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, uvrstiti i finansijska ulaganja u investicione fondove i brokerske kuće koja su vezana za dugoročne ugovore o osiguranju kod kojih ugovarač osiguranja preuzima rizik ulaganja.

Finansijska imovina priznata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka se priznaje prema cijeni važećoj na dan transakcije, a troškovi nabavke priznaju se kroz račun dobiti i gubitka po obračunu. Nakon početnog priznavanja finansijska imovina, koja je raspoređena po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, vrednuje se po fer vrijednosti, bez pribrajanja troškova posla koji proizilaze neposredno iz nabavke finansijske imovine.

Za finansijsku imovinu namijenjenu aktivnom trgovanju na organizovanim finansijskim tržištima, fer vrijednost određena je u visini objavljene ponuđene tržišne cijene berzanske kotacije na kraju trgovanja na dan bilansa stanja.

Finansijska imovina za koju nije objavljena cijena na aktivnom tržištu, odnosno za koju ne postoji aktivno tržište i posljedično nije moguće pouzdano izmjeriti poštnu vrijednost, ne može se rasporediti u tu grupu.

Finansijska ulaganja koja se drže do dospijea

Član 8

U tu grupu raspoređuje se nederivativna finansijska imovina sa fiksnim ili utvrdivim iznosom plaćanja i fiksnim dospijecom za koju društvo ima namjeru i mogućnost da je drži do dospijea.

Društvo ne može rasporediti finansijsku imovinu u grupu iz stava 1 ovog člana ako je u tekućoj poslovnoj godini, ili prethodne dvije godine, znatan dio takvih ulaganja prodalo ili prerasporedilo prije dospijea (znatnim dijelom smatra se onaj dio koji ima značajnu vrijednost u odnosu na cjelokupnu vrijednost ulaganja koja se drže do dospijea).

Izuzetno od stava 2 ovog člana, u znatan dio ulaganja ne ulaze prodaje ili preraspodjele:

- koje su blizu datumu dospijea plaćanja ili datumu opoziva finansijske imovine (npr. manje od tri mjeseca prije dospijea plaćanja), tako da promjene tržišne kamatne stope ne bi mogle značajno uticati na fer vrijednost finansijske imovine;
- koje se pojavljuju nakon što društvo naplati gotovo cjelokupnu izvornu glavnica finansijske imovine sa planiranim plaćanjima ili pretplatama;
- koje se mogu pripisati poslovnom događaju na koji društvo ne može uticati - npr. ako nastupi ekonomska šteta.

Kod početnog priznavanja finansijska imovina se mjeri po fer vrijednosti kojoj je potrebno pridodati i sve troškove posla koji neposredno proizilaze iz kupovine finansijske imovine.

Finansijska ulaganja koja se drže do dospijea početno se vrednuju po trošku sticanja, uvećana za troškove transakcije koji su nastali na dan transakcije. Trošak sticanja ne uključuje stečenu kamatu.

Nakon početnog priznavanja, finansijska ulaganja u posjedu do dospijea vrednuju se u skladu s amortizovanim troškovima pomoću metode efektivne kamatne stope.

Kod izračunavanja efektivne kamatne stope društvo treba da procijeni novčane tokove uzimajući u obzir sve uslove ugovora finansijskog instrumenta (npr. prijevremeno podmirenje, opciju kupovine i slične opcije), uključujući sve naknade i poene plaćene ili primljene između ugovornih strana, koje čine sastavni dio efektivne kamatne stope (MRS 18), transakcionih troškova i svih ostalih premija ili diskonta.

Kamate koje se obračunavaju po metodi efektivne kamatne stope priznaju se kroz račun dobiti i gubitka.

Depoziti i potraživanja

Član 9

Depoziti i potraživanja su finansijska imovina s određenim ili odredivim plaćanjima, koja se ne kotiraju na aktivnom tržištu.

U tu grupu uvrštavaju se i ulozi u banke i štedionice.

Kod početnog priznavanja finansijska imovina se mjeri po fer vrijednosti kojoj je potrebno pridodati i sve troškove sticanja koji neposredno proizilaze iz kupovine ili prodaje finansijske imovine.

Nakon početnog priznavanja finansijska imovina se vrednuje po metodi efektivne kamatne stope, prema amortizovanom trošku kroz račun dobiti i gubitka.

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju

Član 10

U tu grupu uvrštava se sva finansijska imovina koja je klasifikovana kao raspoloživa za prodaju, ali koja nije raspoređena u neku od ostalih grupa iz člana 6 stav 4 ove odluke.

Kod početnog priznavanja, finansijska imovina mjeri se po fer vrijednosti, odnosno nabavnoj vrijednosti (ako se vrijednosni papir ne kotira), uključujući sve troškove sticanja, i priznaje se na datum trgovanja.

Efeki mjerenja, nerealizovani dobiti, odnosno nerealizovani gubici priznaju se u bilansu osiguravajućeg društva kroz povećanje, odnosno smanjenje rezervi kapitala, osim gubitaka od umanjenja vrijednosti i dobitaka i gubitaka od kursnih razlika koji se priznaju u računu dobiti i gubitka.

Kamate od finansijske imovine raspoređene u ovu grupu, a koje su izračunate primjenom metode efektivne kamatne stope, priznaju se u računu dobiti i gubitka.

Kod prodaje ili umanjenja vrijednosti finansijske imovine klasifikovane kao finansijska imovina raspoloživa za prodaju, revalorizacija koja se do fer vrijednosti iskazuje na kapitalu eliminiše se, kamate se ukidaju te se efekti iskazuju u izvještaju računa dobiti i gubitka.

Reklasifikacija finansijske imovine

Član 11

Društvo ne smije reklasifikovati finansijsku imovinu među pojedinim grupama.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, ako zbog promjene namjene ili pripadajućih karakteristika nije više odgovarajuće rasporediti finansijsko ulaganje koje se drži do dospijeca, isto se treba reklasifikovati u ulaganje raspoloživo za prodaju i ponovo ga izmjeriti po fer vrijednosti, pa razliku između njegove knjigovodstvene vrijednosti i fer vrijednosti obračunati kroz izvještaj o kretanju kapitala.

Društvo neće reklasifikovati finansijski instrument iz kategorije ili u kategoriju ulaganja koja se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

Prilikom navedenih prenosa finansijske imovine ne smiju nastati finansijski učinci u računu dobiti i gubitka.

Kod finansijskih ulaganja klasifikovanih u grupu finansijske imovine raspoložive za prodaju, pri prenosu finansijske imovine prenose se svi poslovni događaji, iznos na kontu ulaganja i pripadajući iznos na kontu revalorizacionih rezervi, a isto tako i priznati dobiti/gubici.

III MJERENJE FINANSIJSKE IMOVINE

Početno mjerenje finansijske imovine

Član 12

Sva finansijska imovina se kod početnog priznavanja mjeri po fer vrijednosti, uključujući i sve troškove posla koji neposredno proizlaze iz kupovine ili prodaje finansijske imovine, izuzev finansijska imovina za trgovanje kod koje troškovi sticanja nijesu uključeni.

Troškovi sticanja uključuju naknade plaćene zastupniku, savjetniku, ovlaštenim učesnicima na tržištu kapitala, davanja upravljačkim organima i berzama hartija od vrijednosti, porez i druga davanja od prenosa.

Ako društvo za obračun koristi datum izvršenja za imovinu koja se kasnije mjeri po trošku sticanja ili amortizovanom trošku, imovina se početno priznaje po fer vrijednosti na datum trgovanja.

Naknadno mjerenje finansijske imovine

Član 13

Naknadno mjerenje finansijske imovine predstavlja promjenu knjigovodstvene vrijednosti finansijske imovine, izuzimajući ugovorene kamate i druge promjene glavnice ulaganja.

Mjerenje po fer vrijednosti

Član 14

Po fer vrijednosti iskazuje se finansijska imovina za trgovanje i finansijska imovina raspoloživa za prodaju.

Depoziti, krediti i potraživanja, i finansijska imovina koja se drži do dospijeca iskazuju se po otplatnoj vrijednosti po metodu efektivne kamatne stope, umanjeni za moguća umanjenja vrijednosti.

Fer vrijednost je dokazana ako je moguće pouzdano izmjeriti, a utvrđuje se na sljedeći način:

- za imovinu koja se kotira na aktivnom tržištu i za koju postoji cijena, fer vrijednost se utvrđuje kao proizvod jedinica finansijske imovine i uvrštene tržišne cijene;
- za imovinu koja se ne kotira na aktivnom tržištu, upotrebljavaju se metode procjenjivanja fer vrijednosti finansijske imovine, koje obuhvataju korišćenje nedavnih tržišnih transakcija između informisanih strana koje žele da zaključe transakciju, ako je moguće, referencu na sadašnju fer vrijednost drugog sličnog instrumenta, analizu diskontovanih novčanih tokova i cjenovne modele opcija.

Metode procjenjivanja fer vrijednosti imovine iz tačke 2 prethodnog stava obuhvataju i pojedinačnu procjenu finansijske sposobnosti dužnika, koja se vrši na osnovu sljedećih kriterijuma, navedenih po opadajućoj važnosti:

- solventnost dužnika;
- likvidnost;
- tokovi novca u prethodnom periodu i očekivani budući tokovi novca,
- profitabilnost;
- opšti uslovi poslovanja i perspektiva dužnika, kao i njegov položaj na tržištu djelatnosti kojom se bavi;
- urednost u izmirenju obaveza;
- kvalitet i stručnost menadžmenta.

Društvo je dužno objaviti svaku značajniju promjenu fer vrijednosti u napomenama finansijskih izvještaja.

Dobici i gubici

Član 15

Finansijska imovina, osim finansijske imovine za trgovanje po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, početno se mjeri po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove.

Finansijska imovina za trgovanje po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka početno se mjeri bez uvećanja za transakcione troškove.

Dobici i gubici kod finansijske imovine za trgovanje vrednovane po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka priznaju se u računu dobiti i gubitka u razdoblju u kojem nastaju.

Dobici i gubici na ime vrednovanja po fer vrijednosti kod finansijske imovine raspoložive za prodaju, prikazuju se u kapitalu kao povećanje ili smanjenje revalorizacionih rezervi finansijskih ulaganja, dok se u račun dobiti i gubitka prenosi kad je sredstvo prodato, odnosno kad mu je vrijednost uvećana ili umanjena.

Depoziti i potraživanja, te finansijska imovina koja se drži do dospijeca mjere se po otplatnoj vrijednosti.

Kamate

Član 16

Kamatni prihodi i rashodi priznaju se proporcionalno proteklom periodu, i s obzirom na neotplaćeni dio glavnice i efektivnu kamatnu stopu kod dužničkih hartija od vrijednosti, raspoređenih u grupu finansijske imovine koja se drži do dospijeca plaćanja, i u grupu finansijske imovine raspoložive za prodaju, odnosno kuponsku kamatnu stopu u grupi finansijske imovine za trgovanje.

Kod upotrebe efektivne kamatne stope, amortizuju se plaćene i primljene naknade, troškovi posla i druge premije, te diskonti koji su uključeni u izračunavanje efektivne kamatne stope u očekivanom vijeku upotrebe instrumenta.

Za svu finansijsku imovinu kamate se priznaju u računu dobiti i gubitka.

Dividende

Član 17

Dividende se kao instrument kapitala priznaju u računu dobiti i gubitka kad društvo ostvari pravo na isplatu.

Kursne razlike

Član 18

Finansijska imovina izražena u stranoj valuti na dan bilansa preračunava se po srednjem kursu Centralne banke Crne Gore, a zbog opravdanih razloga može se upotrijebiti i odgovarajući kurs poslovne banke.

Svi dobiti i gubici od kursnih razlika priznaju se u računu dobiti i gubitka za razdoblje u kojem su nastale.

IV UMANJENJE VRIJEDNOSTI FINANSIJSKE IMOVINE

Procjena umanjenja vrijednosti finansijske imovine

Član 19

Društvo svakodnevno procjenjuje postojanje bilo kog nepristrasnog dokaza o mogućem umanjenju vrijednosti finansijske imovine ili grupe finansijske imovine, i u slučaju postojanja procjenjuje u kolikoj mjeri treba umanjiti vrijednost finansijske imovine.

Gubici zbog umanjenja vrijednosti priznaju se, a sredstva revalorizuju, ako postoje stvarni objektivni dokazi o umanjenju zbog događaja, jednog ili više njih, koji su nastupili nakon početnog priznavanja imovine ("štetni događaj"), a taj događaj ili više njih utiču na procijenjene buduće novčane tokove pojedine finansijske imovine ili grupe finansijske imovine.

Stvarni nepristrasni dokazi o umanjenju vrijednosti finansijske imovine koji se uvažavaju su:

- finansijske teškoće izdavaoca ili dužnika;
- kršenje ugovora, u smislu neispunjavanja ili odlaganja ispunjenja obaveze plaćanja kamata ili glavnice;
- ako postane vjerovatno da će dužnik otići u stečaj, odnosno da će se drugačije finansijski reorganizovati;
- nestanak aktivnog tržišta za takvu finansijsku imovinu zbog finansijskih teškoća.

Nestanak aktivnog tržišta, zbog toga što se sa finansijskim instrumentima preduzeća više ne trguje javno, nije dokaz umanjenja vrijednosti.

Gubitak se priznaje i kada postoje poznati podaci koji označavaju mjerljivo snižavanje budućih novčanih tokova od grupe finansijske imovine, premda sniženja nije moguće pripisati pojedinoj imovini u grupi.

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine iskazane po amortizovanom trošku

Član 20

Ako postoje nepristrasni dokazi da je došlo do gubitka zbog umanjnja vrijednosti kod depozita i potraživanja i finansijskih ulaganja koja se drže do dospjeća iskazanih po amortizovanom trošku, iznos gubitka se mjeri kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti sredstva i sadašnje vrijednosti očekivanih budućih novčanih tokova diskontovanih na osnovu izvorne važeće kamatne stope pojedinog finansijskog sredstva (isključujući buduće kreditne gubitke koji se još nijesu dogodili).

Knjigovodstvena vrijednost imovine smanjuje se upotrebom konta ispravka vrijednosti i prikazuje se kao gubitak u računu dobiti i gubitka.

Nenaplativa potraživanja otpisuju se nakon iscrpljenja svih mogućnosti naplate, a u slučaju kasnije naplate otpisanog potraživanja, prikazuje se prihod u računu dobiti i gubitka.

Ako se u narednom razdoblju iznos gubitka zbog umanjnja vrijednosti smanji, a smanjenje je moguće nepristrasno povezati sa događajem koji je nastao nakon priznavanja umanjnja, potrebno je već ranije priznati gubitak zbog umanjnja vrijednosti poništiti preračunom na kontu ispravka vrijednosti.

Knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine u slučaju poništenja ne može biti veća od one kakva bi trebala biti otplatna vrijednost.

Vrijednost poništenja gubitka priznaje se u računu dobiti i gubitka.

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine iskazane po trošku sticanja

Član 21

Ako postoje nepristrasni dokazi da je došlo do gubitka zbog umanjnja vrijednosti finansijske imovine, vlasničke hartije od vrijednosti za koje nije objavljena cijena na aktivnom tržištu i koje nijesu iskazane po fer vrijednosti nego po trošku sticanja iz razloga što njihovu fer vrijednost nije moguće pouzdano izmjeriti, iznos gubitka zbog umanjivanja vrijednosti mjeri se kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti finansijske imovine i sadašnje vrijednosti očekivanih novčanih tokova diskontovanih po trenutnoj tržišnoj stopi prinosa za sličnu finansijsku imovinu i prizna u računu dobiti i gubitka kao revalorizovani finansijski rashod.

Gubici zbog umanjnja vrijednosti iz stava 1 ovog člana ne mogu se poništavati.

Ako je preduzeće u stečajnom postupku, u finansijskoj reorganizaciji (prisilnom podmirenju) ili u likvidaciji, finansijska imovina se umanjuje do iznosa sadašnje vrijednosti očekivanih novčanih tokova diskontovanih po trenutnoj tržišnoj stopi prinosa za sličnu finansijsku imovinu.

Finansijska imovina iskazana po trošku sticanja ne može se ni u kom slučaju povećati, dopušteno je samo umanjenje vrijednosti.

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju

Član 22

Ako postoje nepristrasni dokazi koji označavaju umanjenje vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju, i ako je u prošlosti bilo evidentirano povećanje, smanjenje vrijednosti se najprije evidentira na teret odgovarajuće revalorizacione rezerve.

Kumulativni gubitak, koji je priznat direktno u kapitalu, uklanja se iz kapitala i priznaje se u računu dobiti i gubitka, čak i ako se finansijska imovina nije prestala priznavati.

Gubici zbog umanjnja vrijednosti koji su priznati u računu dobiti i gubitka za finansijsku imovinu raspoloživu za prodaju, ne mogu se poništiti kroz račun dobiti i gubitka.

Povećanje fer vrijednosti takve finansijske imovine prikazuje se na kapitalu.

Prilikom povećanja fer vrijednosti dužničkih hartija od vrijednosti koje su raspoređene kao raspoložive za prodaju, kod kojih je povećanje moguće nepristrasno povezati sa događajem nakon priznavanja umanjnja vrijednosti, gubitak od revalorizacije zbog umanjnja vrijednosti se poništava i iznos poništenja priznaje u računu dobiti i gubitka kao finansijski prihod.

Prestanak priznavanja

Član 23

Društvo prestaje da priznaje finansijsku imovinu u knjigovodstvenim ispravama ako se na nju više ne odnose vezana ugovorna prava, odnosno ako se prava iskorišćavanja potroše, ugase ili ako se prenesu gotovo svi rizici i koristi povezane sa vlasništvom finansijske imovine.

Finansijska imovina za trgovanje po fer vrijednosti priznaje se u poslovnim knjigama ili otuđuje nakon datuma trgovanja, a finansijska imovina koja se drži do dospijea, sa pridonatim troškovima posla, priznaje se nakon datuma izvršenja.

Kod prestanka priznavanja finansijske imovine, razlika između knjigovodstvene vrijednosti i svote primljenih nadoknada, uključujući novodobijena sredstva umanjena za nove preuzete obaveze i akumulirane dobitke ili gubitke, priznate neposredno u kapitalu, u cjelosti se priznaje u računu dobiti i gubitka.

Član 24

Smanjenje, odnosno povećanje aktive, utvrđeno procjenom sredstava na osnovu kriterijuma iz čl. 19 do 23 ove odluke iskazuje se kao rashod, odnosno prihod društva.

V POTRAŽIVANJA

Iskazivanje potraživanja

Član 25

Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja iskazuju se po trošku umanjenom za ispravku vrijednosti.

Svaka pojedinačna ispravka vrijednosti potraživanja iz stava 1 ovog člana zasniva se na najboljoj procjeni posloводства o sadašnjoj vrijednosti očekivanih budućih novčanih priliva, pri čemu se procjenjuje finansijski položaj dužnika i neto prodajna vrijednost instrumenata osiguranja, i svaka imovina, koja je pretrpjela umanjenje vrijednosti, procjenjuje se zasebno.

Društvo vrši direktnu ispravku vrijednosti potraživanja ako je nemogućnost naplate tog potraživanja izvjesna i dokumentovana.

Kategorije potraživanja prema naplativosti

Član 26

Procjenu naplativosti potraživanja kod kojih je dospelost bitan element društvo vrši na osnovu pojedinačne procjene finansijske sposobnosti dužnika, u skladu sa kriterijumima iz glave III i IV ove odluke i trajanja docnje u izmirivanju obaveza prema društvu.

Na osnovu kriterijuma iz stava 1 ovog člana potraživanja se razvrstavaju u sljedeće kategorije:

1) prva kategorija:

- potraživanja od dužnika čija je finansijska sposobnost zadovoljavajuća po svim kriterijumima,
- potraživanja od dužnika koji svoje obaveze izmiruje blagovremeno, a izuzetno s docnjom do tri mjeseca;

2) druga kategorija:

- potraživanja od dužnika čija finansijska sposobnost nije zadovoljavajuća, ali se ne očekuje njeno pogoršanje, osim potraživanja od nesolventnog i nelikvidnog dužnika,
- potraživanja od dužnika koji svoje obaveze izmiruje s docnjom do pet, a izuzetno s docnjom do šest mjeseci;

3) treća kategorija:

- potraživanja od dužnika čija finansijska sposobnost nije zadovoljavajuća, posebno ako se uzme u obzir kriterijum solventnosti ili likvidnosti,
- potraživanja od dužnika koji svoje obaveze izmiruje s docnjom do sedam, a izuzetno s docnjom do devet mjeseci;

4) četvrta kategorija:

- potraživanja od dužnika u stečaju ili od dužnika za koga se osnovano može očekivati da će nad njim biti otvoren stečaj,
- potraživanja od dužnika koji svoje obaveze izmiruje s docnjom od preko devet mjeseci,

- potraživanja od dužnika koji obaveze po osnovu premije neživotnog osiguranja ne plaća poslije isteka perioda osiguranja, a ako je taj period duži od jedne godine, ne plaća ih poslije isteka godinu dana od započinjanja perioda osiguranja za tu godinu,

- potraživanja od dužnika koji obaveze po osnovu premije reosiguranja ne plaća poslije isteka perioda reosiguranja, a ako je taj period duži od jedne godine, ne plaća ih poslije isteka godinu dana od započinjanja perioda reosiguranja za tu godinu,

- potraživanja od lica koje je povezano lice sa društvom, a koja bi inače bila klasifikovana u drugu ili treću kategoriju.

Potraživanja razvrstana u skladu sa stavom 2 ovog člana iskazuju se po nominalnoj vrijednosti umanjenoj za visinu iznosa koji je, prema procjeni izvršenoj u skladu sa ovom odlukom, vjerovatno nenaplativ.

Ispravka vrijednosti po bilansnim pozicijama, izvršena u skladu sa stavom 3 ovog člana, iskazuje se kao rashod (umanjeno obračunate premije ako se radi o otpisu potraživanja za premiju) i umanjeno bilansne aktive, a otpis po vanbilansnim pozicijama izvršen u skladu sa tim stavom iskazuje se kao rashod i dugoročno rezervisanje.

Potraživanja od jednog dužnika

Član 27

Potraživanja od jednog dužnika koja se mogu razvrstati po kriterijumima iz člana 15 ove odluke, klasifikuju se isključivo po kriterijumu docnje u ispunjavanju obaveza prema društvu za osiguranje, ako potraživanja od tog dužnika iznose manje od 1% kapitala tog društva.

Odredba ovog člana ne odnosi se na potraživanja od lica koja se, u smislu ove odluke, smatraju povezanim licima sa društvom, i ta se potraživanja klasifikuju u istu kategoriju, određenu na osnovu najnepovoljnije klasifikovanog potraživanja od jednog od tih lica.

Dospjelost potraživanja

Član 28

Dospjelost, odnosno docnja u naplati potraživanja utvrđuje se prema prvobitnom datumu dospijeaća.

Potraživanja po osnovu pravnog posla kojim su dužniku neposredno ili posredno obezbijeđena sredstva za izmirenje prethodnog potraživanja, klasifikuju se prema prvobitnom datumu dospijeaća potraživanja koje je izmireno.

Potraživanja koja su jednom restrukturirana u postupku privatizacije ili finansijske konsolidacije dužnika, klasifikuju se prema roku njihove dospjelosti koji je utvrđen u postupku restrukturiranja.

Potraživanje koje se prenosi na drugog dužnika klasifikuje se prema prvobitnom roku njegove dospjelosti.

Evidencija dužnika

Član 29

Društvo je dužno da vodi evidenciju o svakom dužniku prema kome zbir potraživanja iznosi 1% ili više kapitala tog društva, sa dokumentacijom koja sadrži ažurne, potpune i tačne podatke značajne za preuzimanje rizika naplate potraživanja od tog dužnika i za upravljanje rizikom likvidnosti ovog društva, radi izmirivanja obaveza prema osiguranicima i ostalim povjeriocima u ugovorenim, odnosno propisanim rokovima.

Ako se evidencija propisana stavom 1 ovog člana ne vodi, ili društvo ne posjeduje dokumentaciju iz stava 1 ovog člana, sva potraživanja od dužnika klasifikuju se u četvrtu kategoriju.

Ako dokumentacija iz stava 1 ovog člana djelimično nedostaje ili je manje značajna, potraživanja od dužnika klasifikuju se u narednu nepovoljniju kategoriju od one u koju bi trebalo da budu klasifikovana.

VI ZAVRŠNA ODREDBA

Član 30

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore, a primjenjivaće se od izvještaja za III kvartal 2021. godine.

Obrasci

STAROSNA STRUKTURA POTRAŽIVANJA ZA PREMIJU OSIGURANJA NA DAN

Društvo za osiguranje:

STAROSNA STRUKTURA POTRAŽIVANJA ZA PREMIJU OSIGURANJA NA DAN

u EUR

Šifra	VRSTA OSIGURANJA	do 30 dana	od 31-60 dana	od 61-90 dana	od 91-180 dana	od 181-365 dana	preko 365 dana	UKUPNO
1	2	3	4	5	6	7	8	9
01	Osiguranje od posljedica nezgode							
02	Zdravstveno osiguranje							
03	Osiguranje motornih vozila							
04	Osiguranje šinskih vozila							
05	Osiguranje vazduhoplova							
06	Osiguranje plovnih objekata							
07	Osiguranje robe u prevozu							
08	Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti							
09	Ostala osiguranja imovine							
10	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila							
11	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova							
12	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata							
13	Osiguranje od opšte odgovornosti za štetu							
14	Osiguranje kredita							
15	Osiguranje jemstva							
16	Osiguranje finansijskih gubitaka							
17	Osiguranje toškova pravne zaštite							
18	Putno osiguranje							
19	Druge vrste neživotnih osiguranja							
20	Osiguranje života							
21	Rentno osiguranje							
22	Dopunsko osiguranje lica uz osiguranje života							
23	Druge vrste životnih osiguranja							
	UKUPNO (neživotna osiguranja, vrste 01 - 19)							
	UKUPNO (životna osiguranja, vrste 20 - 23)							
	U K U P N O (vrste 01 - 23)							

Datum:

Sastavio:

Odgovorna osoba:

POSEBNE KATEGORIJE POTRAŽIVANJA

Društvo za osiguranje:

POSEBNE KATEGORIJE POTRAŽIVANJA

u EUR

Šifra	VRSTA OSIGURANJA	Potraživanja koja nisu naplaćena u roku od tri mjeseca od dana dospelosti	Potraživanja od zastupnika po osnovu naplate izvršene u ime i za račun društva, koje nije prenjeto u roku od deset dana od nastanka tog potraživanja	Potraživanja sa sumnjivim ili spornim pravnim osnovom	Ispravak vrijednosti potraživanja od tačke 3. - 5. ()	UKUPNO
1	2	3	4	5	6	7
01	Osiguranje od posljedica nezgode					
02	Zdravstveno osiguranje					
03	Osiguranje motornih vozila					
04	Osiguranje šinskih vozila					
05	Osiguranje vazduhoplova					
06	Osiguranje plovnih objekata					
07	Osiguranje robe u prevozu					
08	Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti					
09	Ostala osiguranja imovine					
10	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila					
11	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe bazduhoplova					
12	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata					
13	Osiguranje od opšte odgovornosti za štetu					
14	Osiguranje kredita					
15	Osiguranje jemstva					
16	Osiguranje finansijskih gubitaka					
17	Osiguranje toškova pravne zaštite					
18	Putno osiguranje					
19	Druge vrste neživotnih osiguranja					
20	Osiguranje života					
21	Rentno osiguranje					
22	Dopunsko osiguranje lica uz osiguranje života					
23	Druge vrste životnih osiguranja					
	UKUPNO (neživotna osiguranja, vrste 01 - 19)					
	UKUPNO (životna osiguranja, vrste 20 - 23)					
	U K U P N O (vrste 01 - 23)					

Datum:

Sastavio:

Odgovorna osoba:

POTRAŽIVANJA PREMA KATEGORIJAMA

Društvo za osiguranje:

POTRAŽIVANJA PREMA KATEGORIJAMA

u EUR

Šifra	VRSTA OSIGURANJA	Prva kategorija potraživanja	Druga kategorija potraživanja	Treća kategorija potraživanja	Četvrta kategorija potraživanja	Ispravak vrijednosti potraživanja od tačke 3. - 6. (-)	UKUPNO
1	2	3	4	5	6	7	9
01	Osiguranje od posljedica nezgode						
02	Zdravstveno osiguranje						
03	Osiguranje motornih vozila						
04	Osiguranje šinskih vozila						
05	Osiguranje vazduhoplova						
06	Osiguranje plovnih objekata						
07	Osiguranje robe u prevozu						
08	Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti						
09	Ostala osiguranja imovine						
10	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila						
11	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova						
12	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata						
13	Osiguranje od opšte odgovornosti za štetu						
14	Osiguranje kredita						
15	Osiguranje jemstva						
16	Osiguranje finansijskih gubitaka						
17	Osiguranje troškova pravne zaštite						
18	Putno osiguranje						
19	Druge vrste neživotnih osiguranja						
20	Osiguranje života						
21	Rentno osiguranje						
22	Dopunsko osiguranje lica uz osiguranje života						
23	Druge vrste životnih osiguranja						
	UKUPNO (neživotna osiguranja, vrste 01 - 19)						
	UKUPNO (životna osiguranja, vrste 20 - 23)						
	U K U P N O (vrste 01 - 23)						

Datum:

Sastavio:

Odgovorna osoba: